

ת"פ (חיפה) 50686-04-24 - מדינת ישראל נ' סעיד אבו שחאדה

ת"פ (חיפה) 50686-04-24 - מדינת ישראל נ' סעיד אבו שחאדהמחוזי חיפה

ת"פ (חיפה) 50686-04-24

מדינת ישראל

נגד

סעיד אבו שחאדה

ע"י ב"כ עו"ד פאיז יונס

בית המשפט המחוזי בחיפה

[06.01.2025]

כבוד השופט נתנאל בנישו

גזר דין

הנאשם הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן המכיל ארבע עבירות:

1. נשיאת נשק, לפי סעיף 144(א)+(ב) רישא וסיפא לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

2. הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

3. מעשה פיזיות ורשלנות, לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין.

4. שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

כלל העבירות האמורות בוצעו סביב אירוע אחד שהתרחש ביום 10.04.2024, ביישוב ערערה. על פי המתואר בכתב

האישום, במועד האמור, בסמוך לבית מגורי אחותו של הנאשם (להלן: הבית) החזיק הנאשם על גופו, בלא רשות על

פי דין, אקדח מסוג גלוק 19 (להלן: האקדח), ובתוכו מחסנית תואמת, שהכילה מספר כדורים (להלן: התחמושת).

הנאשם נסע מאזור הבית ברכב מסוג יונדאי בצבע כסף, מספר רישוי 40-388-66 (להלן: הרכב) לביתו של מאלק

מסארווה, קרוב משפחתו (להלן: מאלק), כשהוא נושא ומוביל את הנשק והמחסנית ואסף את מאלק מביתו.

באותה העת הגיעו מספר שוטרים לקרבת הבית. השוטרים הבחינו ברכב נוסע מהמקום וסימנו לנאשם לעצור את

הרכב. הנאשם הבחין בשוטרים, לא עצר את הרכב ונמלט מהמקום בנסיעה מהירה. השוטרים החלו במרדף אחרי

הנאשם, תוך שהם מפעילים את מערכת הכריזה ומסמנים לו לעצור, אך הנאשם המשיך במנוסתו, כשהוא מתכוון

להפריע לשוטרים למלא את תפקידם או להכשילם.

הנאשם המשיך במנוסתו, כשהניידות בעקבותיו, כשהוא נוסע ברחוב פנימי בערערה במהירות ובפראות, באופן שיש בו לסכן את משתמשי הדרך, עד שהתנגש ברכב חונה שעמד בצדי הדרך, סמוך לבית ספר, ושם נעצר עם הרכב. בעקבות מעשי הנאשם, שתי ניידות שנסעו אחריו התנגשו ברכב ונגרם להן נזק. מיד לאחר מכן, השוטרים ניגשו לעצור את הנאשם ומלאק בעודם ברכב. הנאשם התנגד למעצר וניסה לברוח מהשוטרים, קילל אותם ולאחר שהוכנס לאחת הניידות, לא אפשר לשוטרים לסגור את דלת הניידת. זאת עשה הנאשם בכוונה להפריע לשוטרים בעת ביצוע תפקידם כחוק או להכשילם בכך. בהמשך ובסמוך למעצרו של הנאשם ומאלק, הגיעו עשרות אנשים לקרבת מקום, והנאשם, בזמן שהוא יושב בניידת, פנה בצעקות לחלק מהאנשים שהגיעו כאמור וביקש מהם לקחת את האקדח שהשאיר ברכב מתחת למושב שליד הנהג. זאת עשה כדי להכשיל הליך שיפוטי על ידי העלמת ראיות. לאור האמור, ניטל האקדח מהרכב, אך לבסוף נתפס על ידי שוטרים שהיו במקום.

תסקיר שירות המבחן

בעניינו של הנאשם נערך תסקיר לעניין העונש.

בתסקיר, קצינת המבחן מציינת כי הנאשם בן 25, רווק, טרם מעצרו התגורר בבית הוריו בערערה ועבד בתחום עבודות עפר כמפעיל מכבש. הנאשם גדל בבית עם 5 אחים נוספים, אביו בן 57 אינו עובד מזה מספר שנים על רקע מגוון בעיות בריאות, ומתקיים מקצבת נכות מטעם ביטוח לאומי. אמו, בת 57, עקרת בית, הסובלת גם היא מבעיות רפואיות.

באשר ליחסיו עם בני משפחתו, תיאר הנאשם את הקשר עם אביו כחברי, לצד היותו של האב דמות סמכותית. בנוסף, ציין כי אביו היה משתמש באלכימיות פיזית כאקט חינוכי. את הקשר עם אמו תיאר כאוהב וקרוב, לדבריו היא מהווה עבורו משענת רגשית.

הנאשם אף ציין כי בגיל 15 התגלה כי יש לו ליקוי במערכת כלי הדם בראש, אשר הצריך התערבות כירורגית. בהקשר זה שלל קשיים או מוגבלות פיזית היום. יחד עם זאת, תיאר כי מאז ההליך הרפואי שעבר מתקשה לווסת את עצמו רגשית במצבי קונפליקט.

בנוסף, שיתף הנאשם כי השלים 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות, וזאת על רקע מוטיבציה נמוכה. עוד ציין כי בהיותו בן 17 החל לעבוד בעבודות מזדמנות וזאת בכדי לסייע בפרנסת המשפחה, אשר חיה בדלות חומרית. הנאשם מסר לקצינת המבחן כי הרקע לביצוע העבירות בסכסוך משפחות. לטענתו, בסמוך לביצוע העבירות, אחותו יצרה איתו קשר, תוך שהיא בוכה, וברקע נשמעים קולות ירי. על כן, נסע הנאשם לביתה. בתיאורו ציין כי ראה את הבית ירוי, לקח את הנשק משכן שהיה במקום, והחל בנסיעה לכיוון ביתו. לדבריו, בזמן הנסיעה נתקל בניידת שהורתה לו לעצור, אך מהחשש שייתפס כשהוא נושא נשק החל במנוסה מהשוטרים.

בהיבטי הסיכון, קצינת המבחן ציינה כי התרשמה מצעיר בעל דפוסים עבריינים מושרשים באישיותו, המציג פסאדה מתפקדת וחיובית העומדת בפער משמעותי אל מול חומרת העבירות אותן ביצע והחזרתיות שבביצועו. עוד ציינה קצינת המבחן כי גורם סיכון נוסף ניתן לייחס לכך שהנאשם אינו מורתע מסנקציות עונשיות שהוטלו עליו בעבר, שכן לא מכבר שוחרר ממאסר בגין ביצוע עבירות נשק ובתוך זמן קצר שב וביצע עבירות דומות. מנגד, עמדה קצינת המבחן על גורמי סיכון, בכך שלאורך חייו עשה הנאשם מאמצים לשמור על תפקוד תעסוקתי תקין. לאור האמור, סוכמה חוות הדעת ללא המלצה טיפולית או שיקומית, עם הערכה כי הפורגנוזה לשינוי במקרה זה נמוכה. בנוסף, קצינת המבחן העריכה כי ענישה הרתעתית משמעותית, בדמות מאסר ממושך מאחורי סורג ובריח, עשויה לחדד לנאשם את הגבולות בין מותר לאסור, ואת המחיר הכרוך בביצוע עבירות מסוג זה. ראיות וטיעונים לעונש

בפתח דבריו הגיש ב"כ המאשימה את הרישום הפלילי והתעבורתי של הנאשם וכן את גזר הדין בת"פ 8152-10-22. באותו תיק נגזרו על הנאשם 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל מאחר שהחזיק בביתו אקדח טעון במחסנית ובה תחמושת (גזר דין מיום 02.03.2023). במסגרת גזר דין זה הוטלו על הנאשם אף 10 חודשי מאסר מותנים, עונש בר הפעלה כיום.

בטיעונו לעונש, ב"כ המאשימה מציין כי מעובדות כתב האישום המתוקן ניתן ללמוד על חומרת מעשיו של הנאשם, על תעוזתו כאשר החזיק בנשק במרחב הציבורי, לאור יום, וכשגורמי אכיפת החוק מנסים לעצרו הוא נמלט מהמקום, תוך נסיעה פראית ומסכנת עוברי אורח. כל זאת, כאשר הנאשם נתפס רק לאחר מרדף ממושך, שבסופו שתי ניידות משטרה מתנגשות ברכב ונגרם להן נזק.

בנוסף, מציין ב"כ המאשימה כי לאחר המרדף וכשהנאשם נעצר, הוא המשיך להשתולל, לקלל, לא לקבל את מרות השוטרים ואף ביקש מעוברי אורח להעלים את האקדח שנמצא ברכב בו נהג. התובע טוען כי קדם לביצוע העבירות תכנון, כאשר לאחר שיחת הטלפון שהנאשם קיבל מאחותו הוא הצטייד באקדח הטעון כאמור.

עוד טוען ב"כ המאשימה כי אם בעבר המיקוד היה בשיקום הנאשם, הרי שכיום יש למקד את תשומת הלב לשיקום המרחב הציבורי המדמם כתוצאה מעבירות נשק בלתי פוסקות.

על רקע זה, ב"כ המאשימה מציין את הנחיות החוזרות ונשנית של בית המשפט העליון להחמרה עונשית בעבירות נשק. בהקשר זה, מפנה ב"כ המאשימה לפסיקה, בה נקבע מתחם ענישה הנע בין 30-50 חודשי מאסר בגין עבירה של נשיאת נשק.

בשים לב לאמור, ולאור יתר העבירות בהן הורשע הנאשם, סבור התובע כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין 4-7 שנות מאסר.

באשר למיקומו של הנאשם בתוך המתחם, מזכיר התובע כי התקבל תסקיר שלא רק אינו בא בהמלצה טיפולית, אלא להפך, ממליץ על ענישה מרתיעה בשל מסוכנות גבוהה מאוד. בנוסף, עומד התובע על עברו הפלילי והתעבורתי של הנאשם (לחובת הנאשם 8 הרשעות בעבירות תעבורה מגוונות). מנגד, מציין התובע את גילו הצעיר של הנאשם וכן העובדה כי בחר להודות ובכך חסך זמן שיפוטי.

לאור האמור, סבור התובע כי יש להציב את עונשו בשליש העליון של המתחם וכן להפעיל את המאסר המותנה במצטבר, ואף להפעיל פסילת רישיון מותנית בת חודשיים בגין הרשעה של נהיגה ללא זהירות בניגוד לסעיף 21א לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961. זאת בנוסף למאסר מותנה, פסילה בפועל, פסילה מותנית וקנס. בסיום טיעונו של התובע ולאחר שהופנה לבקשת חילוט שנכללה בהסדר הטיעון הכתוב שהוגש לעיוני, ביקש התובע שהות לבדוק את עמדת הפרקליטות בעניין זה. ברם, גם לאחר שתוזכר בעניין לא הועברה התייחסות כאמור. סנגורו של הנאשם הגיש לעיוני מסמכים על אודות מצבו הבריאותי, ובכלל זה מלפורמציה עורקית ורידית בראשו שהצריך התערבות כירורגית בגיל 16, ובעיות אורטופדיות שונות.

בטיעונו ב"כ הנאשם מציין כי הנאשם ביצע את העבירות שלא ממניעים עבריינים, אלא מתוך הגנה עצמית. לדבריו, הבית של אחות הנאשם הפך ל"מטווח ברווזים", כאשר מיום מעצרו ועד היום הבית טווח מעל לעשר פעמים. הסנגור טוען כי הנאשם מכיר בפסול שבמעשיו, הוא לקח אחריות מיידי, גם בזמן החקירה המשטרתית וגם במסגרת תסקיר העונש, אך הוא ביצע את המעשים בגלל האילוצים האמורים. בהקשר זה מבקש הסנגור ליצור הבחנה ברורה בין נשיאת נשק טעון בכדור בקנה לבין נשק ובתוכו מחסנית המכילה כדורים, כבמקרה דנן.

בפן האישי, מציין הסנגור כי הנאשם צעיר בן 25, רווק, יציב תעסוקתית, אשר סובל מגיל 15 מלקות בריאותית בכלי דם בראשו וכן מבעיות אורתופדיות מהותיות. עוד מציין הסנגור כי הנאשם עצור מזה כ-7 חודשים, בתנאים קשים. בנוגע לתסקיר, מדגיש הסנגור כי הנאשם מכיר בפסול שבמעשיו, ועל כן נראה שהוא בדרך לשיקום עצמי.

בנוסף נטען, מבלי לזלזל בעבירות כי הנזק היחיד שנגרם כתוצאה ממעשי הנאשם היה נזק לכלי הרכב, גם הוא לא במידה חמורה.

ב"כ הנאשם מציג לביהמ"ש פסיקה עדכנית, כאשר לדבריו גם אם חלה החמרה מסוימת בענישה, זו חייבת לעולם להיוותר אינדיווידואלית. לשיטתו, בשים לב למהות המעשים ולפסיקה הנוהגת יש לקבוע בתיק זה מתחם ענישה הנע בין 15-30 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ולמקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם. לאור הרקע לאירוע ובנסיבותיו, סבור הסנגור כי יש להפעיל את המאסר המותנה חלקו בחופף וחלקו במצטבר.

לאור העובדה כי נעשה שימוש ברכב כחלק מהעבירות, מסכים הסנגור להטלת פסילה מדודה, ולהפעלת הפסילה המותנית בחופף, אם בכלל.

הנאשם בדברו האחרון מסר כי הוא מצטער על מה שקרה. לדבריו, מצבו הבריאותי בבית הסוהר קשה, כאשר בגלל המלחמה לא מתקיימים ביקורי משפחות.

דיון והכרעה

הערכים החברתיים המוגנים

סעיף 144 לחוק העונשין מגלם בחובו תכליות של הגנה על חיי האדם, וכן שלום הציבור וביטחונו (ראו מיני רבים ע"פ 7971/23 אגבאריה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 26.5.24)).

הסיכון הכרוך בנשיאת נשק שלא כדין מתבטא בחשש שהנושא נשק יעשה בו שימוש וכן באפשרות כי נשק זה יגיע לידיים אחרות (ע"פ 4945/14 מדינת ישראל נ' סלימאן (פורסם בנבו, 19.1.14)). הוא משליך על הביטחון במרחב הציבורי והפרטי, על תחושת הביטחון, ולא פחות מכך על שלטון החוק, בשל הכרסום המתמיד בייחוד הפעלת הכוח על ידי מי שהוסמך לכך על פי דין.

נסיבות ביצוע העבירה

במקרה דנן הנאשם נשא אקדח תקני, כלי נשק אשר בכוחו להמית אדם, ומכאן מסוכנות וחומרת העבירה. האקדח, ובתוכו מחסנית המכילה תחמושת, הוחזקו על גופו, מעשה המחייב תכנון כלשהו.

העובדה כי הנשק נישא במרחב הציבורי, בעת שהנאשם נוסע ברכב במרחב מיושב, ממחישה היטב את הסיכון הכרוך בנשיאת נשק כאמור. יתרה מזו, הנאשם נשא את הנשק מתוך מטרה, או למצער נכונות, לעשות בו שימוש, על רקע הירי לעבר בית אחותו. הסיכון הטמון בשימוש בנשק על ידי הנאשם נגדע עקב התערבות חיצונית, במקרה זה נוכחותם של שוטרים בזירה.

כאן המקום לדחות את טענת הסנגור כי יש לייחס משקל משמעותי למניע של נשיאת הנשק, קרי הרצון להגן על המשפחה מפני תקיפה וירי. על אף שאיני מקל ראש במורכבות של הסיטואציה העלולה להיווצר עקב ירי על ביתו של אדם והרצון למנוע את הסיכון הטמון בכך, אין באמור כדי להצדיק בשום פנים ואופן ביצוע עבירות החורגות לחלוטין מהגנה עצמית המוכרת בדין.

יתרה מזו, צמצום תופעת החזקת הנשק הבלתי חוקית והשימוש בו, הפושה בחברה הישראלית בכלל ומגזר הערבי בפרט, אינו מתיישב עם עידוד עשיית דין עצמית באמצעות אותו נשק ואף לא עם השלמה לכך. על כן, התחשבות מופרזת לקולא במניע הגנתי עלולה לחתור תחת השגת התכלית ההרתעתית של הענישה. בהתאמה, נדרש לחדד בכל עת כי רשויות הביטחון, ובראשן משטרת ישראל, הן המוסמכות הבלעדיות למנוע עבריינות ולהגן על האזרח, ואין להסכים עם מציאות בה, בטענה או בתואנה ל"הגנה עצמית", יוחזק נשק בעל פוטנציאל קטלני על ידי מי שלא הורשה לכך.

הדברים זכו להתייחסות מפורשת של בית המשפט העליון בעניין סובח:

"... אף אם הנשק נרכש למטרות "הגנה עצמית", הזמינות של הנשק מעודדת את השימוש בו לביצוע עבירות שונות ולהחרפת תוצאותיהן.." (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח (פורסם בנבו, 05.11.2019)).

אשר על כן, בעוד מניע ברור לשימוש בנשק למטרות פליליות או ביטחוניות ישמש כנסיבה משמעותית להחמרה בעונש, אין במניע "הגנתי" בלבד כדי להקל עם הנאשם.

במקרה דנן אל עבירת נשיאת הנשק מצטרפת שורה של עבירות שבוצעו על ידי הנאשם במסגרת ניסיונו לברוח מפני השוטרים ולהסתיר את מעשיו.

הגם שכל אלה נכללים באירוע אחד, ומהווים תגובה לסיטואציה שנוצרה כאמור, ללא תכנון מוקדם, נשזרת בהן חומרה לא מבוטלת. ראשית לכל, מעצם העובדה שהנאשם ראה להימלט מפני השוטרים ולא לציית להוראותיהם. בהמשך, לנוכח הדרך בה בחר לפעול במהלך הימלטותו האמורה, כשנהג במהירות ובפזיזות במקום מיושב ובכך סיכן את עוברי הדרך, עד שהתנגש ברכב חונה. לא היה די בכך וכאשר ניגשו השוטרים אליו, הוא התנגד למעצרו באופן אקטיבי. לא זו אף זו, אלא שגם לאחר המעצר ניסה הנאשם לשבש את עבודתם של השוטרים ולהעלים את האקדח. ממכלול המעשים האמורים, עולה תעוזתו ונחישותו של הנאשם. אלה מוסיפים נופך חומרה משמעותי לעצם נשיאת הנשק כאמור.

על כל אלה יש אף להוסיף את הנזק שנגרם הן לרכב החונה והן לניידות המשטרה, גם אם לא הוגשה הערכת נזק מדויקת לגבי נזקים אלה.

לבסוף, מצאתי לציין כי טענת הנאשם שהנשק אינו שלו, שהועלתה על ידו בשיחתו עם קצינת המבחן, אינה נתמכת בעובדות כתב האישום בו הודה, ועל כן לא מצאתי לתת לה משקל. מדיניות הענישה

אציין תחילה כי מצאתי לקבל את גישתם של הצדדים ולקבוע מתחם עונשי כולל בנוגע לכלל העבירות. ואכן, נוכח נסיבות ביצוע העבירות והקשר ההדוק המתקיים ביניהן בהיבט מהות המעשים, זמנם ומקומם, יש מקום לקבוע מתחם ענישה אחד ביחס לאירוע נושא כתב האישום בכללותו.

על רקע פגיעתן הקשה של עבירות הנשק בערכים מרכזיים, כהגנה על חי האדם, הביטחון, הסדר הציבורי והמשילות השלטונית, ולאור נפוצות עבירות הקשורות להחזקת נשק שלא כדין ונשיאתו, שהוגדרה כ"מכת מדינה" (ראו ע"פ 2482/22 מדינת ישראל נ' קדורה (פורסם בנבו, 14.04.2022) וכ"מצב חירום לאומי" (ראו עניין אגבאריה הנ"ל), ניכרת החמרה בענישה והודגש הצורך בהטלת עונשי מאסר משמעותיים. כך נקבע לדוגמא בעניין סובח: "התופעה של החזקת נשק שלא כדין על ידי אזרחים מהווה איום על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי. היא התשתית ו'הגורם בלעדיו אין (causa sine qua non) למגוון רחב של עבירות, החל בעבירות איומים ושווד מזוין, המשך בעבירות גרימת חבלה חמורה וכלה בעבירות המתה. לעתים קרובות הנשק הבלתי חוקי נרכש מלכתחילה למטרות עבירה, ואף אם הנשק נרכש למטרות 'הגנה עצמית', הזמינות של הנשק מעודדת את השימוש בו לביצוע עבירות שונות ולהחרפת תוצאותיהן.

על כן, המאבק בתופעות האלימות החמורות בחברה הישראלית בהן נעשה שימוש בנשק מחייב, מעבר למאמץ 'לשים יד' על כלי הנשק הבלתי חוקיים הרבים שבידי הציבור, גם ענישה מחמירה ומרתיעה בעבירות נשק, לרבות על עצם החזקה או רכישה שלא כדין של נשק [...] ביעור תופעת החזקת כלי נשק בלתי חוקיים הוא אפוא אינטרס ציבורי מהמעלה הראשונה ותנאי הכרחי למאבק בתופעות הפשיעה האלימה לסוגיה הרווחות במקומותינו, בבחינת 'ייבוש הביצה' המשמשת ערש לגידולן של תופעות אלה. מהלך כזה מחייב הירתמות גם של בתי המשפט, על ידי ענישה מחמירה ומרתיעה לעבירות נשק בלתי חוקי באשר הן, וכל שכן מקום שנעשה בנשק כזה שימוש בביצוע עבירות אלימות לסוגיהן". (וראו דברים דומים בע"פ 5681/23 חווא נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.12.2023)). יתרה מזו, מעבר לפוטנציאל הנזק הישיר הטמון בנשיאת נשק בלתי חוקית ושימוש בו, נדרש לתת את הדעת להשפעות החברתיות הרוחביות וההרסניות הנגרמות מהתפשטות תופעת נשיאת נשק לא חוקי וההחזקה בו. זו מייצרת אווירה ציבורית בה "כל דאלים גבר", בעקבותיה נדחק מקומם של גורמי האכיפה והביטחון, ונוצרת "תרבות" כללית אלימה ועבריינית, הרואה בחיוב החזקת נשק, נשיאתו והשימוש בו.

אל מול הסיכון המוחשי לערכים חברתיים בסיסיים אלה, הודגש משקלם המרכזי של שיקולי ההרתעה, הפרטית והכללית, והעדפתם על פני שיקולי ענישה אחרים (ראו לדוגמה ע"פ 309/22 מדינת ישראל נ' ביאדסה (פורסם בנבו, 10.05.2022), ע"פ 1695/22 מדינת ישראל נ' גאנים (פורסם בנבו, 29.03.2022)).

לנוכח כלל האמור, קבע בית המשפט העליון מתחמי ענישה מפורשים בנוגע לעבירות נשיאת נשק, דוגמת זו שבוצעה על ידי הנאשם. כך נקבע לאחרונה בעניין אגבאריה:

"... ככלל מתחם ענישה ראוי לנאשם בגיר בגין עבירה של נשיאת נשק חם במרחב הציבורי, נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בפועל" (ע"פ 7971/21 אגבאריה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 26.05.2024) באותו עניין הוטלו על אחד הנאשמים 32 חודשי מאסר לריצוי בפועל, מבלי למצות את הדין, בגין נשיאת תת מקלע מאולתר, טעון במחסנית ובה עשרה כדורים).

בית המשפט העליון חזר על קביעותיו בעניין פלוני תוך שהוסיף:

"באין נסיבות מיוחדות לחומרא או לקולא, יהא זה בהחלט סביר אם בית משפט יטיל על נאשם כאמור עונש של 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל" (ע"פ 5602/22 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 14.09.2022). באותו עניין הורשע הנאשם בנשיאת אקדח עת נסע ברכב, בהפרעה לשוטר ובכניסה ושהייה בישראל ללא היתר). באופן דומה נקבע גם בע"פ 4077/22 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 28.07.2022).

מדיניות ענישה עקבית זו נלמדת משורה ארוכה של פסקי דין שניתנו על ידי בית המשפט העליון בשנים האחרונות (ראו ע"פ 3877/16 ג'אבלי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 17.11.2017) בו נדחה ערעור נאשם בנשיאת אקדח טעון, שנדון ל-34 חודשי מאסר לריצוי בפועל; ע"פ 2101/21 טוביה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 29.07.2021) בו נדחה ערעור על חומרת העונש, 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל, שהוטלו על נאשם בנשיאת אקדח, מחסנית וכדורים; ע"פ 6021/21 עבוד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 19.12.2021), בו נדחה ערעור נאשם בעבירה של נשיאת והובלת רוס"ר M-16 והפרעה לשוטר, עליו נגזרו 30 חודשי מאסר; ע"פ 166/22 טאהא נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 01.06.2022) - 22 חודשי מאסר לריצוי בפועל בגין החזקת נשק מאולתר, כאשר הנאשם הביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי; ע"פ 9228/23 מדינת ישראל נ' אגבריה (פורסם בנבו, 26.05.2024) באותו עניין התקבל ערעור המדינה והוטלו על אחד הנאשמים, אשר הוביל תת מקלע מאולתר טעון במחסנית וכדורים 32 חודשי מאסר לריצוי בפועל; בת"פ 59464-09-23 מדינת ישראל נ' חאלדי (פורסם בנבו, 18.07.2024) הורשע אחד הנאשמים, ללא עבר פלילי, בנשיאה והובלת אקדח וכן בהפרעה לשוטר עקב ניסיונו להימלט. בית המשפט הטיל עליו 28 חודשי מאסר לריצוי בפועל).

על רקע פסיקה עקבית זו, שומה עלינו לנהוג כמצוות בית המשפט העליון בע"פ 5602/22 הנ"ל:

"תקוותי היא כי אמות מידה אלה תנחנה את הערכאות הדיוניות באופן שיטתי, כך שמדיניות הענישה אשר נקוטה בידינו ביחס לעבירות נשק תיושם כהלכתה ובמלוא עוצמתה".

מגמת החמרה האמורה אינה נחלתו הבלעדית של בית המשפט. היא אף מצאה ביטוי בתיקון 140 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, אשר קבע עונש מזערי בעבירה זו, ממנו מוסמך לחרוג בית המשפט אך בהתקיים "טעמים מיוחדים שיירשמו" (ראו סעיף 144(ז) לחוק). בהתאם לתיקון, בענייננו העונש המזערי לעבירה עומד על 30 חודשים, גם אם הצדק עם הסנגור כי חלק מעונש זה ניתן לקבוע כי יהא עונש מותנה.

בשים לב לכלל האמור, לנוכח הערכים המוגנים עליהם עמדנו, חומרת העבירות ונסיבותיהן וכן לאור מדיניות הענישה הנוהגת, הגעתי למסקנה כי במקרה דנן יש לקבוע מתחם עונשי העומד על 30-42 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד מאסר מותנה, קנס ועונשי פסילת רישיון (זאת, כאשר יושם לב כי בפסיקה שצוטטה לעיל, המתחם העונשי שנקבע על ידי בית המשפט העליון מתייחס לנשק מסוג תת מקלע ולנאשם ששהה בישראל ללא היתר).

עוד מצאתי לציין כי העבירות בהן הורשע הנאשם בוצעו תוך כדי נסיעה ברכב, בנהיגה פראית אשר סיכנה את משתמשי הדרך ואף גרמה לנזק לרכב חונה ונזקי פח לניידות המשטרה. על חומרת עבירות אלה לבדן או תוך כדי שילובן עם עבירת נשיאת נשק שלא כדין עמד כבר בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין (ע"פ 5120/11 שיתווי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.12.2011), ע"פ 5206/10 פוקהא נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.01.2011), ע"פ 5691/09 ג' בארין נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.10.2009).

סעיף 43 לפקודת התעבורה [נ"ח], תשכ"א-1961 מסמיך את בית המשפט להטיל, לצד עונשים אחרים, עונש של פסילת רישיון נהיגה מקום בו נאשם "הורשע על עוון או על פשע שביצועם נתאפשר או הוקל עקב נהיגתו ברכב או עקב השימוש ברכב...".

לאור זאת, בצדק עתרה המאשימה להטלת רכיב עונש זה.

כל זאת, כאשר תלויה ועומדת נגד הנאשם פסילה מותנית, שלא הייתה מחלוקת בין הצדדים שהיא בת הפעלה. נסיבות שאינן קשורות בעבירה

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, אין ספק כי יש להתחשב בגילו הצעיר של הנאשם, כבן 25 שנים, לו רקע רפואי כפי שתואר על ידי בא כוחו (ראו המסמכים, מהם עולה כי הנאשם טופל בשל מלפרומציה וורדית בראשו וכן בעיות אורתופדיות שונות - ס/1).

כמו כן, יש להתחשב בהודאת הנאשם בעבירות ובקבלת אחריות על מעשיו לאורך חקירתו ומשפטו. עוד יש לציין כי הודאה זו באה מבלי שנשמעו עדים, דבר אשר חסך זמן שיפוטי יקר. לבסוף, יש מקום להתחשב בדברי החרטה אותם הביע הנאשם בפניי.

עוד מצאתי להתחשב ב"גורמי הסיכוי" שפורטו בתסקיר העונש, בראשם התמדתו התעסוקתית של הנאשם והרקע המשפחתי ממנו בא.

יחד עם זאת, נקבע לא פעם כי בשים לב לשיקולי ההרתעה הגוברים בעבירות נשק, יינתן משקל מוגבל לגיל צעיר. כך נקבע בעניין פלוני:

"...הענישה המחמירה והבלתי מתפשרת כאמור צריכה לחול ללא סייגים על כל נאשם בגיר באשר הוא, שכן "בטיפולנו בעבירות [נשק] מסוג זה ובמבצעה, להרתעת היחיד והרבים ולהרחקת עברייני הנשק מהחברה על ידי השמתם בין כותלי הכלא לתקופות ממושכות יש מעמד בכורה", ועל כן "ככלל, יעדים עונשיים אלו מוחקים מניה וביה את בקשת העברין לשיקום [...] גם כאשר מדובר בעברין צעיר שהסתבך לראשונה בפלילים ובקשתו לשיקום כנה ואף זוכה לתמיכתו של שירות המבחן" (ע"פ 5602/22 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 14.09.2022), וראו גם ע"פ 8846/15 דראז נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.06.2016), ע"פ 5330/20 ענבתאוי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 22.11.2020) וכן עניין אגבראיה הנ"ל).

הדברים מקבלים משנה תוקף בשים לב לעברו המכביד של הנאשם.

ואכן, יש לראות חומרה רבה בעובדה כי הנאשם חזר לסורו זמן קצר בלבד לאחר ששחרר מריצוי מאסר בן שנה בגין עבירה של החזקת נשק. אין מדובר בהסתבכות נוספת עם החוק בלבד, אלא במי שראה לנכון לשוב ולבצע עבירה דומה במהותה, בנסיבות חמורות יותר, תוך התעלמות מוחלטת מהמאסר המותנה התלוי ועומד נגדו. זלזולו הבוטה של הנאשם בחוק נלמד על כן לא רק מעצם ביצוע העבירות, אלא גם מביצוע חוזר של עבירת נשק כאמור. זלזול זה נלמד אף ממהותן של העבירות הנוספות שבוצעו על ידי הנאשם, שעשה כל שלאל ידו על מנת למנוע את מעצרו והפללתו.

בעיניי, המדובר בנסיבות משמעותיות ביותר, כאשר הנאשם לא ניצל את ההזדמנות שניתנה לו ואף לא הורתע מעונש מדוד שהוטל עליו, הן ברכיב המאסר בפועל והן במאסר מותנה.

אל מול התנהגותו האמורה של הנאשם, שלא נרתע מלשוב ולהחזיק בנשק, והיה אף מוכן לעשות בו שימוש ולפעול למניעת תפיסתו על ידי השוטרים, מתחייבת תגובה עונשית מחמירה ומכבידה.

מסקנה זו אף נתמכת בתסקיר העונש, בו אובחן הנאשם כבעל דפוסיים עבריינים מושרשים באישיותו, אשר אינו מורתע מסנקציות עונשיות, ולגביו סיכון גבוה להתנהגות פורצת גבולות בעתיד. זאת, כאשר המלצת קצינת המבחן הייתה להטלת "ענישה הרתעתית משמעותית בדמות מאסר ממושך מאחורי סורג ובריח, העשויה לחדד ... את הגבולות בין המותר לאסור והמחיר הכרוך בביצוע עבירות מסוג זה".

סוף דבר

העולה מדברנו עד כה, כי הנאשם עירב עצמו בביצוע עבירות חמורות, כאשר נשא על גופו אקדח ובו מחסנית טעונה בכדורים, במרחב הציבורי, תוך אפשרות ממשית שיעשה בו שימוש. הנאשם לא הסתפק בעבירה זו, אלא, לאחר שהתבקש לעצור את הרכב בו נסע, נמלט מהמקום כפי שתואר, תוך נהיגה מהירה ופראית, סיכון משתמשי הדרך וגרימת נזק ברכוש. גם לאחר שרכבו נעצר, הנאשם התנגד למעצרו, הפריע לשוטרים לבצע את תפקידם וניסה להעלים ראיות. התנהגותו המתוארת של הנאשם פוגעת בערכים חברתיים ראשוניים במעלה. היא גרמה לנזק ברכוש ואף טומנת בחובה פוטנציאל לנזק משמעותי בגוף.

כל אלה עשה הנאשם כאשר השתחרר לא מכבר מריצוי מאסר בגין עבירה דומה. מאסר זה וכן מאסר מותנה בר הפעלה, לא היה בכוחם להביא אותו לשינוי דפוסי פעילותו.

אי לכך, בהתאם למדיניות הענישה, נדרש להטיל עליו עונש מאסר משמעותי, אשר יהלום את מהות מעשיו ויבטא כראוי את שיקולי הענישה השונים, תוך מתן משקל רב לשיקולי הרתעת היחיד והרבים.

לצד האמור, עומדות לזכות הנאשם הנסיבות האישיות המקלות עליהן עמדנו במישור האישי, הרפואי והמשפחתי, וכן הודאתו באשמה. בעניין זה, אציין כי לולא הודה הנאשם וקיבל אחריות על מעשיו היה מקום להחמרה עונשית נוספת. על רקע זה, אני סבור שיש לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל במחצית מתחם העונש ההולם שנקבע כאמור.

סעיף 58 לחוק העונשין מורה כי מאסר מותנה יופעל במצטבר, אלא אם ראה בית המשפט להורות על חפיפה בין העונשים מטעמים שירשמו. בענייננו, לא מצאתי כי קיימים טעמים המצדיקים להורות על חפיפה מלאה או חלקית של המאסר המותנה. ההפך הוא הנכון, בנסיבות שפורטו, כאשר הנאשם חזר לסורו במהרה ולא נרתע מלבצע עבירה דומה, ואף חמורה יותר, דין הוא כי המאסר המותנה שהוטל עליו יופעל במצטבר.

עוד אזכיר בעניין הפעלת המאסר המותנה כי מאסר זה כשמו כן הוא, מאסר שכבר הוטל בעבר על הנאשם בשל מעשיו הקודמים, אך ביצעו נדחה (ראו רע"פ 5798/00 ריזי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(3) 1 (2001)). כעת, משהפר הנאשם את התנאים שנקבעו להפעלת מאסר מותנה זה, דין הוא כי ירצה חלק זה של העונש שהוטל עליו בעבר. לפיכך, גם אם התוצאה הנובעת מהפעלת המאסר המותנה מכבידה, אין לו לנאשם להלין אלא על עצמו, משום שגרם, במו מעשיו, להפעלתו.

לנוכח כלל האמור, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל מיום מעצרו בתיק זה.

ב. המאסר המותנה מתיק 8152-10-22 בן 10 חודשים ירצה במצטבר. סה"כ ירצה הנאשם עונש מאסר בפועל של 46 חודשים.

ג. 18 חודשי מאסר מותנים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר לא יעבור הנאשם עבירה בה הורשע בנוגע לנשק או עבירה לפי סעיפים 144(א) או (ב) או (ב2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

ד. 6 חודשי מאסר מותנים והתנאי הוא כי במשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר לא יעבור הנאשם עבירה לפי סעיף 275 לחוק העונשין או עבירה לפי סעיף 338(א)1 לחוק העונשין או עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

- ה. קנס בסך 5,000 ₪ שישולם עד ליום 01.01.2026. לא ישלם הנאשם קנס זה יאסר לתקופה נוספת של חודשיים.
- ו. פסילת רישיון נהיגה למשך 22 חודשים מיום שחרורו ממאסר.
- ז. הפעלת פסילת רישיון בת חודשיים מתיק 21-07-2500 במצטבר. כך שסה"כ יפסל רישיונו של הנאשם למשך 24 חודשים. פסילת רישיון הנהיגה תחל עם הפקדתו.
- משלא הבהירה המדינה האם היא עומדת על חילוט הרכב שהיה מעורב בביצוע העבירות, ומשלא טענה בעניין זה, לא מצאתי להורות על חילוט כאמור.
- אשר לאופן תשלום הקנס שנפסק לחובת הנאשם, החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועד שנקבע לעיל. תשומת לב הנאשם שיש לשלם את הקנס לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, החל מחלוף 3 ימים מיום מתן גזר הדין וזאת באחת מהדרכים הבאות:
1. בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il או חפש בגוגל "תשלום גביית קנסות".
 2. מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון *****-**** (ניתן לפנות לנציגים לקבלת מידע במספרים הללו).
 3. במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).
- עוד אני מורה על חילוט האקדה והמחסנית שנתפסו בתיק זה, לטובת משטרת ישראל או להשמדה. זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים מהיום.
- ניתן היום, ו' טבת תשפ"ה, 06 ינואר 2025, בפומבי ובמעמד הצדדים.